

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 25 Din.

za pol leta 12:50 Din.

Posamezna številka 2 D n.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI

OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

1/1 str. 480 D, 1/2 str. 240 D,

1/4 str. 120 D, 1/6 str. 80 D,

1/12 str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Obrtni dan.

Obrtniki iz cele Slovenije, organizirani v Jug. Obrt. zvezi, so v nedeljo 15. junija prišli v Ljubljano k svoji matici, ki je priredila celodnevno zborovanje obrtnikov vseh strok. Ta dan je bil določen, da pregledajo dovršeno delo v poslovnem letu 1923/24 in napravijo načrt za bodoče. Zvesti svojemu programu so si v dopoldanskih urah ogledali moderno urejeno tovarno in se strokovno izpopolnjevali. Ob 10. uri dopoldne so se zbrali udeleženci poučnega ogleda na Dunajski cesti pred vhodom tovarne »Strojne tovarne in livarne« kjer jih je sprejel načelnik JOZ ter popeljal v tovarno. Pod vodstvom tehničnega uradnika strojnih tovarn so obrtniki prehodili vse tovarniške oddelke ter si v poldrugournem razlaganju seznanili z glavnimi stroji in načinom izdelovanja celih strojev ali samo posameznih delov. Marsikateri izmed gledalcev se je čudil, kaj da vse že izdelujemo danes doma v državi med tem, ko smo še pred nedavnim časom morali naročevati iz tujine in plačevati visokoko carino. Po končanem ogledu tovarn so se podali udeleženci v Rokodelski dom, kjer so se pri skupnem obedu pojasnjevali razmere in neprilike v posameznih krajih.

Popoldne se je vršil v dovranj Rokodelskega doma občni zbor Jug. O. zveze, kot glavna točka obrtnega dne. Zbora se je udeležilo 26 delegatov obrtnih zvez, ki je zastopala nad 2000 obrtnikov in trgovcev. Skupščine so se udeležili poleg delegatov in večje število ljubljanskih obrtnikov tudi zastopniki raznih sorodnih organizacij, med katerimi smo opazili preč. g. kanonika Alojzija Stroja, predsednika društva Rokodelskih pomočnikov.

Zborovanje je otvoril načelnik g. Ivan Ogrin ob 2.30 s pozdravom na vse navzoče, konstatiral sklepčnost, ter nato podal predsedstveno poročilo, ki ga bomo priobčili vsled važnosti v polnem obsegu v prihodnji številki našega glasila.

Po predsednikovem poročilu se oglašajo k besedi zastopnik mariborskih obrtnikov g. Lorber, ki oriše obrtne razmere v Mariboru in okolici in podal zelo veliko praktičnih nasvetov za kar smo mu bili udeleženci hvaležni.

Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, koliko uspehov je dosegla Jug. Obrtna zveza v organizatoričnem delovanju v preteklem poslovnem letu. Posebno zanimivi so bili podatki o razširjenju društvenega glasila in o podrobnosti taistega.

Na podlagi računskega zaključka za poslovno dobo 1923/24 so znašali dohodki 22.795,47 Din., ker pa ni zadostovalo za kritje ogromnih stroškov, ki jih povzročijo dobro urejano list in centralna pisarna. Po blagajniškem poročilu predlagata pregledovalca računov, da se izreče dosedanjemu odboru absolutorij posebno pa še blagajniku za njegovo požrtvovalno delo.

Proračun za poslovno leto 1924/25 ima predviden mnogo novih dohodkov, vendar pa je še vedno navezan v glavnem na članarino in naročnino za list. Vzlic velikim finančnim neprilikam se niso zvišali nobeni prispevki, ker se obrtniki v tej gospodarski krizi že itak dovolj borijo v pomanjkanjem denarja. Skupni dohodki znašajo preko 50.000 Din., pa vendar proračun še izkazuje znaten primanjklaj.

K točki o spremembi pravil se je oglašil društveni tajnik in v daljšem poročilu utemeljeval znižanje števila odborikov na 7 članov, zato pa predlagal razširjenje širšega odbora.

Pri volitvah novega odbora je bil ponovno z vzklikom izvoljen za načelnika g. Ivan Ogrin, za odbornike pa g. Gajšek, Krek, Srebot, inž. Serbec, Zavodnik in Molka.

Po volitvah je prečital tajnik resolucije, ki so bile z velikim navdušenjem enoglasno sprejete in jih priobčujemo vsled važnosti dobesedno na drugem mestu.

Pri slučajnostih se oglašijo posamezni delegatje k besedi, stavijo samostojne predloge, poročajo o krivicah, ki se go- de našim obrtnikom od strani merodajnih oblasti posebno pa od okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Po končani debati predlaga g. načelnik Ivan Ogrin zaupnico Jug. klubu, ki neustrašeno deluje na braniku za pravice slovenskega ljudstva. Zaupnica je bila enoglasno sprejeta z posebnim naročilom, naj tudi v bodoče vztraja na početem delu vzlic najhujšim pretnjam režimskih teroristov.

Ko je bil dnevni red izčrpan, je društveni načelnik ob 5.15 zaključil lepo uspeli občni zbor s pozivom na vse delgote, naj v svojem okolišu takoj pričnejo z delom v smislu storjenih sklepov.

Po zborovanju so delegatje z ljubljanskimi tovariši odšli na vrt Rokodelskega doma, kjer se je ravno pričela obrtna veselica. Ves vrt je bil lepo urejen za prireditve, posamezni paviljoni so bili okusno okrašeni. Pod vodstvom gospe Ogrinove so dame priredile bufet, ki je vsled izborne kakovosti užival splošno pohvalo. Restavracija v Rokodelskem domu pa je postregla z dobro pijačo, s posebno izbranimi vini za to prireditve. Kmalu po 5. uri so pričeli prihajati obrtniki z družinami, kakor tudi prijatelji obrtnštva in okoli 6. ure je bil že obširen vrst zaseden. Med udeleženci smo opazili več narodnih poslancev in mnogo članov kat. starešinstva. Vso prireditve je poživila godba Mladinskega doma, ki je pod vodstvom g. kapelnika Dolinarja proizvajala lepe izbrane komade. Občinstvo pa je popolnoma prišlo na svoj račun šele proti večeru, ko je nastopilo več znanih članov društva rok. pomočnikov ter zelo dobro priredili šaljive prizore in proizvajali kuplete. Slika prireditve pa bi ne bila popolna, če bi prezrl obrtno razstavo, katero je zamislil in organiziral društveni blagajnik g. Gajšek. Na razstavi je bilo več lepih izdelkov naših obrtnikov, med katerimi je posebno pozornost vzbujala relief-slika g. podobarja Pengova.

Točno ob polnoči je bila prireditve zaključena in četrt ure pozneje vrt popolnoma prazen. Zabava se je ves čas vršila neprisiljeno brez vsakih neprilik in vsi udeleženci so bili hvaležni J. O. zvezi za prijetno pošteno zabavo, ki se jim je nudila na prireditvi.

Resolucije.

Občni zbor Jugoslovanske obrtne zveze, zastopan po naših članicah Obrtnih zvezah, sprejema na današnjem svojem rednem letnem občnem zboru sledeče resolucije:

1. Obrtni zakon naj tvori temelj naših pravic in dolžnosti. Ta obrtni red, ki naj se izdela in zakonito uveljavi potom

parlamenta za celo državo, ta zakon naj sloni na precejšnji svobodi in naj se prilagodi našemu avtonomističnemu programu v kolikor je to potrebno in koristno, posebno z ozirom na naš že dosedanj višek kulture. Za osnutek takega obrtnega zakona naj se da možnost sodelovanja trgovski, obrtni in industrijski zbornici, kakor tudi drugim prizadetim organizacijam. Dokler se ne izvede v naši državi od večine ljudstva danes zahtevana revizija ustave in se temelje te ustave ne uveljavijo v avtonomiji troimenega naroda Srba, Hrvatov in Slovencev naj velja obrtni zakon tudi nespremenjen. Na podlagi gori imenovanega novega obrtnega zakona naj se tudi uveljavijo naša stanovska zastopstva, trgovska obrtniška zbornica, ki naj dobi čim demokratični sestav in volilni red ter naj bazira na skupni upravi trgovstva, obrtništvu in industrije in kjer je potreba še drugih sekcijah. Tem sekcijam naj je kolikor mogoče zasigurano samostojno delovanje in smatramo skupnost zbornic za edino pravo, da za nasprotujoče si interese posameznih sekcij te same zedinijo, kar bode v večjo korist skupnim tem za enake se interese boreče stanove.

2. Prosveta. Državnim kakor avtonomnim oblastem važna naloga naj bode, da zadostno preskrbi za obrtno trgovsko šolstvo vseh kategorij od najnižjih do najvišjih ter naj vzdržuje iz lastnih sredstev državne ali avtonomno obrtno trgovsko šolstvo. Kar že obstoja pa naj se še razširi. Za nujno smatramo, da država popolnoma uvažuje predloge šolskih oblasti iz Slovenije, ki so se na ministerstvo trgovine in industrije, kakor tudi na prosvetno ministerstvo stavili. Poleg šolstva naj omenjene oblasti tudi podpirajo in vzdržujejo razne poučne tečaje in strokovna predavanja.

3. Kot pomožni organ posebno za izvedbo in prirejanje tečajev kakor za druge tehnološke napredovanje naj služi Obrtno pospeševalni urad, ki naj se reformira in zadostno materijelno podpre. K temu uradu naj se spoji tudi tehnološki inštitut, ki naj zbira razne risbe itd. Temu uradu naj se pritegne obrtni svet, kjer naj bodo zastopani obrtniki in industriji ter tudi zastopniki domače obrti, poleg drugih korporacij, večino naj tvorijo prvi. V ta svet naj se voli člane iz obrtnih korporacij. Odločno pa protestiramo pred nedavnim imenovanju teh članov in se je mnogo važnih obrtnih korporacij prezrlo. Konstatiramo, da so se ta pristranska imenovanja izvršila, zgodila po oddelku ministerstva trgovine in industrije v Ljubljani.

4. Država naj skrbi, da pridejo sosebno majli in srednji obrtniki in trgovci do cenega kredita. Naj se za to ustanove potrebni centralni kreditni zavodi tako v Ljubljani, Zagrebu, Belgradu in Sarajevu. Ti zavodi naj bodo stvorjeni na kolikor toliko zadružni podlagi, ki naj po lokalnih, obrtno kreditnih zadrugah vršijo poslovanje in dajo kredite. Cel aparat naj je enostaven in začasno, dokler se taki zavodi ne osnuejjo naj daje po kreditnih zadrugah kredite »Narodna banka« in njene podružnice. Obenem se pozivlja država, da omeji delovanje raznih akcijskih in bančnih družb, da bodo res služile svojemu namenu, ker jim je sedaj možno neovirano manipulirati razne obrti ter se pečati s podjetji, za katere so upravičeni drugi, upravičenci ter tako upropaščajo cel stan.

5. Državno oblast (ministerstvo za trgovino in industrijo) pozivamo, da preorientira delovanje na polju industrializacije, da ne favorizira vsaj za večino podjetij raznih akcijskih družb, ki so šestokrat še tujega izvora, ampak da podpira napredek domačih samostojnih obrtnikov, ki se izpopolnjujejo v trgovini in industriji ter da se zopet ožive in modernizirajo razne domače obrti, ker edinole na ta način bomo prišli do trdnih temeljev lastne solidne industrije ter trgovine. Tudi se ne strinjamo s sedanjim delovanjem tega ministrstva, ker hoče namreč vse važnejše industrijske naprave predstaviti iz krajev, ki so bližje meje, v centrum države.

6. Zavarovanje delavstva proti boleznim in nezgodam naj se zakonito preustroji. Nismo zadovoljni s sedanjo novelo, ki predvideva centralistično upeljan urad »za osrednji urad za zavarovanje delavstva« centri zavarovalnih uradov naj bodo Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo. Statut naj se ubla-

ži ter omili za delodajalca, nezgodni oddelek naj se napravi pa na prispevnem načinu, ne pa na kapitalni, kar da grozno visoke prispevke, sosebno ni to pripravno za današnji čas nesigurne valute. Prispevek naj bode $\frac{1}{3}$ delodajalec, $\frac{1}{3}$ delojemalec, $\frac{1}{3}$ država. Le za vrhovno nadzorovalno oblast naj vrši centralni odbor, stvorjen po enakosti prispevkov. K zavarovanju naj se pritegne tudi male obrtnike in trgovce.

7. Naj se uveljavi enotni davčni sistem, ki naj bazira na avtonomiji, ekektivni, tako, da bodo pridobitni sloji v državi enako obdavčeni. Sedanja davčna bremena v Sloveniji so preogromna in za marsikakega obrtnika in trgovca uničujoča. Neopravičeno se je osebni dohodniki pričelo pobirati vojni pribitek, posebna doklada in še invalidski davek. Neopravičeno je tudi davek na promet. Najzadnjeje se je še obremenilo z zelo visokimi taksami. Več teh davkov pa se pobira le v našem delu države.

Najodločneje pa protestiramo proti krivemu tolmačenju tabele za dohodnino in pridobnino, ker se radi nje progresivnost iztisne veliko višje zneske iz davkoplačevalca.

Davkoplačevalec ni nikdar varen, da ga prisilno ne izterjajo. Kot največja krivda smatramo, ker so odpravili davčne izvidnice. Ker je to zadeva naše finančne delegacije v Ljubljani, zahtevamo, da ta te izkaznice takoj nazaj uvede.

8. Današnje stavljenе resolucije naj se te, ki se nanašajo na pravno ureditev in sodelovanje z bratskimi našimi tovariši Srbi in Hrvati redigirajo in se na podlagi teh s tem ostalimi zastopniki pogajajo. Zato se pooblašča odbor.

Protest o imenovanju sosveta pri obrtno pospeševalnem uradu.

V zadnji številki našega lista smo priobčili zapisnik seje sosveta pri obrtno pospeševalnem uradu. O novoimenovanem sosvetu nismo priobčili nobenega komentarja, ker smo hoteli samo stvarno poročati. **Danes pa konstatiramo, da se je imenovanje sosveta izvršilo popolnoma pristransko in pri sestavljanju istega spregledalo samo naše organizacije med tem, ko so se vse druge po večini obrtne organizacije uradnega in ne strokovnega značaja upoštevale po razmerju članov veliko preveč.** Mi vzamemo ta čin g. dr. Marna, načelnika likvidajočega oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani na znanje ter želimo temu pristransko imenovanemu sosvetu mnogo uspeha.

K poročilu o delovanju obrtno pospeševalnega urada moramo pripomniti predvsem to, da nas je osupnil predlog g. Franchetija v katerem zahteva, naj se obrtno pospeševalni urad likvidira. Kaj se pravi en zavod kot je obrtno pospeševalni urad uničiti in mu pomagati do likvidacije, o tem bi mu lahko poročali njegovi lastni pristaši, ki so se zelo posluževali dobrin tega zavoda v času, ko je deželni odbor oživotvoril in ko je pod spretnim vodstvom g. inž. Remca deloval v dobrobit obrtniškega stanu.

Obrtniki iz cele Slovenije včlanjeni v J. O. Ž. se zgražajo in protestirajo proti ukinitvi obrtno pospeševalnega urada kakor tudi proti zapostavljanju naše organizacije pri imenovanju sosveta. Gospodje, bodite uverjeni, da bomo pazno zasledovali delovanje v sosvetu kakor tudi v zavodu samem in da si nikakor ne pustimo jemati pravic, ki nam pripadajo. Za revanž pride še čas.

Ivan Ogrin:

Mizarstvo v praksi.

Ena zelo važna in razširjena lesna obrt je mizarstva obrt. V splošnem se deli mizarstvo v dva dela: a) v stabeno, b) v polištvno mizarstvo. Pa tudi te dve glavni panogi se včasih dele v razne specijelne pododdelke, posebno še v mizarstvo oprem, kot naprava opreme za razne poslovne lokale, itd.

Obratovanje mizarstva se lahko vrši za lokalne potrebe ali pa se tudi dela za izvoz, saj to je zelo dobra stran mizarstva obrti, da so nje izdelki zmožni za izvoz, da takorekoč

preneso transport. Druga nič manj važna in dobra stran pa je to, da se pri mizarstvu, posebno še pri pohištvnem mizarstvu lahko dela tudi za zalogo. Če govorimo o mizarstvu splošno, moramo priznati, da rabimo za izvrševanje največ surovine lesa. Splošno bi se računilo, da znaša vrednost surovine 60 %, vrednost dela pa 40 %. Poleg surovine lesa se rabi precejšnjo vrednost tudi v opremljeni ali okovju. Te poluizdelke, ki so večinoma tovarniški produkti, kupi navadno mizar v prodajalni, dočim jih opremljeni in pribije mizar sam. Le tujcem je navada v naših krajih, da obrtnik, ki napravi opremo in zapore tudi opremljeni mizarški izdelek z le-tem, n. pr. nabijanje okovja za vrata ali okna na stavbi.

V manjših krajih, kjer so obrti še manj razvite, opravi tudi olupševalna dela mizarških izdelkov mizar sam, četudi poseže nekoliko v stroko drugih obrti. Tako n. pr. prepleska mizar izdelke kar sam. Dalje napravi nekatera strugarska ali rezbarska dela, večkrat opravi tudi manjša tapetniška dela. Splošno se posluži izvršiti opravilo, da svoj izdelek popolnoma konča, kar mu je tudi zakonito dopuščeno, ker ne poseže v pravice kake druge obrti. Največkrat pride mizar v nasprotje s tesarskim obrtom pri opremljeni stavbi in posebno zunaj na deželi, posegata mizar in tesar v posle drug drugemu. Eno staro pravilo pa velja, da je meja med tema obrtima klej, to je, kjer je za stike lesovja potreba lepiti (limati) to spada mizarju, dočim nelepene stike lesov sme izvršiti tudi tesar. Marsikje pa seveda tudi ta meja ne more držati.

Kakor smo že omenili, je glavna surovina za mizarja les. Zato mora mizarški mojster tudi les in vsa njegova svojstva dobro poznati. V splošnem mizarstvo rabi v glavnem trdi in mehki les. Vešč mojster mora torej vedeti, kje je uporabljati trdi in kje mehki les. V obče velja pravilo, da mehak les ali izdelek potem prepleskamo, dočim trdi in dragocenejši les ali pustimo v naravnem izdelku ali ga pa samo z brojo (pajco) in lakom ali firnežem napojimo in prevlečemo. Nekaterikrat pa trdi les tudi poliramo, da se sveti, kar pa je dandanes že precej iz navade.

Še ena vmesna vrsta se dandanes posebno uporablja kot gori navedeno, posebno pri pohištvnem mizarstvu: forniranje. To je izdelek iz mehkega lesa, na katerega pa je nalepljena tenka plast nekaj milimetrov debeli fornir iz trdega lesa. To bi bila takorekoč imitacija, kajti do prave veljave pride le pohištvo iz boljšega trdega lesa.

Mizar ima precejšnjo izbiro v surovini lesa. Za stavbno mizarstvo navadno rabi le jelovino, borovino in kvečjemu mecesnov les, dočim se za pohištveno mizarstvo uporablja vse mogoče vrste, poleg jelovine za priprave izdelke ali bolj skrite dele izdelka rabi, posebno še les od bukve, javorja, hrasta, oreha, češnje, hruške, jesena, ameriškega mahagonija itd. Za vse lesove pa velja pravilo, katerega naj bi upoštevali vsi mizarji: les mora biti suh, zdrav in kolikor mogoče grč prost. Zelo veliko vpliva na trdoto lesa, da je ob pravem času sekane, — najboljši čas je, ko je les zrel, to je od novembra, do konca marca. Sušilo lesa je najbolje naravna sušitev, ki pa traja pri nekaterih vrstah po več let. Zato je za dobrega mizarškega mojstra potrebno, da ima vedno večje zaloge lesa v svojem obratu. Kar se tiče zdravja lesa, naj se bo previden pri nakupu, če se pozneje opazi nezdrave kose, naj se jih čim prej odstrani.

Oprema in okovje zelo dvigne vrednost mizarškega izdelka. Zato ni nikdar gledati za nekaj kron pri ceni, gledati pa je, da je oprema čedno in pravilno pritrjena, ker drugače ne pride najboljša oprema do veljave.

Obratovanje.

Ako govorimo o racionalnem obratovanju mizarstva, govorimo o srednjem obratu, ki dela nad domače potrebe, bi bilo najbolje vršiti splošno mizarstvo, to je stavbeno in pohištveno. Kajti pohištveno mizarstvo je zelo spremenljivo. Stavbena živahnost je le gotov čas v letu in včasih tudi večja doba nič ali malo. Torej je za stavbeno mizarstvo silno nesigurno. Enkrat preveč naročil, drugič zopet malo ali nič. Dočim je pohištveno mizarstvo le bolj ustaljeno in sigurno ter

se tudi v slučaju, če ni naročil, dela za zalogo. Na drugi strani pa je stavbeno in pohištveno mizarstvo toliko različno ter je treba imeti tudi specijelno izvežbane profesioniste pomočnike. Tako, da je kolikor večje podjetje združeno zelo težko. Pohištveno mizarstvo prehaja vedno bolj v tovarniško sfero in kjer so taka velika podjetja ali tovarne, uplivajo s svojimi cenami daleč na okoliš, ter je drugo konkurenčno podjetje odvisno od že vpeljanih ter je treba z znanjem v krog konkurence. Stavbeno mizarstvo pa je kolikor toliko bolj stabilizirano in odvisno od krajevnih razmer in prilik. Za vsak večji mizarški obrt je treba poleg tehnične tudi trgovske inicijative ali rutine. Kar se tehnične strani tiče, je potreba predvsem izobrazbe in ne samo strokovne ampak tudi teoretične. Mizarstvo gre isto pot kot stavbarstvo. Treba je razumeti sloge in tudi nove potrebe in običaje. Zato je treba poleg delavnice tudi pisarne, kjer se vrši duševno delo, se snujejo novi projekti, se kalkulirajo cene in vodijo knjige. Če tudi je vse majhno, začetno, vendar mora biti, ker s tem dobimo veselje do popolnejšega in večjega ter bomo zmogli konkurence.

Dobra stran mizarške obrti je tudi, da se vrši večina dela skupno v delavnici. Pregled in nadzorstvo nad delom je olajšano.

Mizarška obrt se danes skoro ne more vršiti brez strojev. Mizar z ročnim obratom le težko konkurira. Tudi bi ne bilo racionalno, danes v času strojev, da bi tako mnogo dela, kot je oblanje in rezanje lesa, ki je ročno tako zamudno in naporno, s stroji pa tako enostavno, vršil na roko.

Količkanje mizarška delavnica rabi 4—6 raznih strojev, to je: prirejevalni stroj (Abrihtsmaschine), skobelni stroj, tračna žaga, dobelni stroj, cirkularna žaga, brus in še druge stroje, po velikosti delavnice. Pogon za stroje je najboljši in najcenejši kalorični, n. pr. lokomobil. Ugodnost je ta, da se kuri z odpadki, žaganjem in drugim. Za manjše obrate, ki delajo le nekaj ur dnevno na strojih ali nekaj dni v tednu, je pa priporočati električni pogon, če je taka sila po primerni ceni na razpolago. V slučaju, da ni elektrike na razpolago, se za take male obrate priporoča motorje na exariva. Manjši obrati, s kakimi 6—8 stroji, rabi 20—30 HP (konjskih sil) moči.

Seveda je treba za napravo takih delavnic nekaj kapitala, posebno še danes, ko je vse tako drago. Zato je treba danes dobro premisliti, če se hoče kaj takega izvršiti. Treba je računati na visoke obresti in pa tudi, da se mora stvar odplačati ali amortizirati, to poleg obresti vsaj 10 % letno. Kjer je več mizarjev in so te naprave za posameznika predrage, se da dobro narediti v družbi, takozvane strojno mizarške zadruge, kjer vsak posamezen član zadruge obdela svoje delo v kolikor pridejo stroji v poštev, potem pa doma v delavnici stvar izdela. Te zadruge so priporočljive, kjer se mojstri med seboj razumejo, da precej enako jamčijo, ter da ne izkoriščajo zadruge. Priporočati je take zadruge z manjšim številom članov. Če pa bi se člani ne razumeli, je bolje, da se zadruge ne osnujejo, ker ne uspevajo.

Zadruga gre lahko še en korak naprej in lahko tudi skupaj nakupuje surovine in tudi prevzema vsaj večaj naročila.

Izobrazba.

Kakor že iz celega spisa vidimo, je treba za uspešno obratovanje poleg praktičnega tudi teoretičnega znanja. Za mlajše mojstre ali njih sinove pomočnike, bi priporočali poleg samoizobrazbe in raznih tečajev enoletno obrtno strokovno šolo za mizarstvo na tukajšnji srednji tehnični šoli.

Splošni vidik.

S splošnega vidika ima mizarška obrt zelo lepo prihodnost, posebno v Sloveniji, kjer imamo surovin in podjetnega duha, kakor tudi fizične sposobnosti dovolj. Naše, na dobrem glasu stoječe izdelke lahko izvažamo daleč doli v državo in tudi izven državnih mej. Seveda se pa moramo prilagoditi modernemu duhu časa in uspeh je zasiguran.

Davčne zadeve.

V Ameriki se bodo znižali davki za znatne zneske. Predsednik Coolidge je že 3. t. m. podpisal tozadevni zakon, ki predvideva znatno znižanje vseh davkov.

Nove kolke je izdala finančna uprava, ki so pa popolnoma enaki sedanjim, razun da so natisnjeni na tanjšem skoraj prozornem papirju in se zelo svetijo.

Državni dohodki iz direktnih davkov v drugem polletju 1923 so znašali skupno 702.477.142 in se je torej pobralo za 391.431.892 Din, več kot je bilo predvideno v proračunu za 6 mesecev. Od tega skupnega zneska se je izterjalo samo v Sloveniji 78.948.478 Din, ali $\frac{1}{8}$ svote določene za celo državo. V istem času se je pobralo na taksah 365.137.835 Din., dočim je znašal proračun le 203.820.178.— Din.

Novice za obrtnike.

Obrtno zborovanje na Sušaku. Na binkoštno nedeljo je imel Savez hrvatskega obrtnika svoj letni občni zbor. To zborovanje je bilo združeno z poučnim izletom na Sušak in v naše trgovske obmejne luke. Občni zbor se je vršil v nedeljo ob 10. uri dopoldne. Udeležba je bila precejšnja a ne samo od članov Hrvatov temveč tudi od strani srbskih in slovenskih obrtnikov. Trgovska obrtna zbornica je bila zastopana po g. podpredsedniku Ivan Ogrinu ter uradniku dr. Plesu. Jug. Obrtno zvezo je zastopal njen načelnik.

Da je možno presojati važnost tega zborovanja, je potrebno omeniti dejstvo, da je omenjena organizacija najmočnejša izmed vseh obrtnih organizacij v Jugoslaviji. Ta šteje okrog 8000 članov in ima lasten teden v velikosti moderne dnevnika. Pod njenim okriljem je izpeljana gospodarska organizacija z imenom zadrug z obsežnim konzumnim krogom in močnim kapitalom. Vse te pridobitve gospodarske narave se vzlic težki krizi časa lepo razvijajo.

Na občnem zboru hrvaških obrtnikov se je razpravljalo o zelo važnih zadevah. Med drugim tudi novem obrtnem redu, ki ga namerava centralni režim v Beogradu vsiliti hrvatskim in slovenskim obrtnikom. Nadalje so se stavile važne resolucije, ki se v prednjem krijejo z našimi zahtevami. Da se pri vladi nastopi enotno, se je sklenilo osnovati ožji odbor hrvatskih, srbskih in slovenskih obrtnikov, ki bo preštudiral vse resolucije, sklenjene na obrtnih zborovanjih v Beogradu, Sarajevu, Sušaku, v Ljubljani in zbral vse težnje obrtnikov v enotne resolucije kot zahteve vsega obrtništva v Jugoslaviji.

Drugi dan po občnem zboru so se podali zborovalci na otok Rob, kjer so si ogledali vse zanimivosti našega morja.

V Avstriji so te dni izdali nov kovan denar, ki se ne bo več zaznamoval v kronah, ampak nastopi te izraz šiling. Razmerje šilinga s sedanjo krono je za izmenjavanje določeno tako, da se ne bo več računalo s tako velikimi številkami kakor dosedaj. Na ta način hočejo v ljudstvu vzbuditi zopet ugled denarja kot pred vojno in da bi vendar enkrat pričelo resno računati z izdatki in se ne pustilo slepiti od prevelikega števila ničvrednih kron.

Turčija potrebuje les. Zadnji čas se je pričela zanimati Turčija za naš les predvsem za železniške pragove, ki jih potrebuje v večji množini. Turški trgovci se obračajo po tozadevne informacije na naš konzulat v Carigradu.

Ožigosanje mer je odredil minister za trgovino in industrijo in sicer vse mere in priprave za merjenje kakor tehtnice, uteži, dolžinske mere itd., predno se oddajo promet oziroma se stavijo na prodaj. Mere se morajo uradno preizkusiti in ožigosati.

Socialno zavarovanje na podlagi zakona o zaščiti dela je potom okrožnih zavarovalnic že tako močno razpredlo svoje delovanje, da je po njih zavarovano do sedaj nad pol milijona delojemalcev, med temi samo v Sloveniji skoro osemdesettisoč. Za zavarovanje tolikih članov potrebno delo izvršuje v celi državi 22 okrožnih uradov, med katerimi šte-

jeta urada v Beogradu in Zagrebu po približno 40.000 zavarovancev, drugi pa od 15.000 do komaj 5000. Čudno je to, da jih mora ravno ljubljanski urad imeti skoro osemdesettisoč ter zato tako mizerno poslovanje, kar je iz gornjih podatkov čisto lahko umljivo, če upoštevamo, da imata Beograd in Zagreb med svojimi zavarovanci zapopadene samo iz mesta in najbližje okolice.

Slovensko zadrugištv. Iz statističnih podatkov iz leta 1922 je razvidna moč zadrugištva v Sloveniji. Vzlic vsem neprilikam in zaprekam, ki jih država stavi zadrugišni misli nasproti, posebno se vzlic šikanam prenapetih davčnih referentov, je bilo v letu 1922 včlanjenih v Zadrugišni zvezi 505 zadrug s 105.200 zadrugiški ter s prometom 477.692.759.— poleg Zadrugišne zveze v Celju s 163 zadrugami z 31.572 zadrugiški ter s prometom 150.177.117.— in Zveza slovenskih zadrug v Ljubljani z 83 zadrugami ter 17.382 zadrugiški in s prometom 31 milijonov 511.190 Din.

Pisemski promet z Rusijo. Sovjetska vlada je obvestila naše ministrstvo pošte in brzojava, da je dosedanji naziv ruske države zamenjala z naslovom: »L' Union des Republiques Sovietistes Socialistes« ali skrajšano U. R. S. S. Pisma za Rusijo se morajo vsled tega v prihodnje nasloviti na U. R. S. S.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani namerava izdati »Sistematični register zakonov, naredb itd.«, ki se nanašajo na vse stroke finančne uprave in so bile razglašene od 1. 1918 do koncem leta 1923. Naročila za ta register sprejema zgoraj omenjeni urad. Cena znaša 10 Din, brez poštine.

28. junija bodo zborovali v Beogradu srbski obrtniki, združeni v organizaciji »Zemaljski savez zanatlijskih družanja.

Na Tehniški srednji šoli v Ljubljani bodo v šolskem letu 1924/25 otvorjeni naslednji oddelki: 1. Višja stavbna šola; 2. višja strojna šola; 3. stavbna rokodelska šola; 4. strojna delovodska šola; 5. elektrotehnična delovodska šola; 6. mizarška in strgarska mojstrska šola; 7. kiparska in rezbarska šola; 8. ženska obrtna šola; 9. javna risarska in modelirska šola.

Vse podrobnosti glede sprejema so razvidne iz razglašene v Ur. listu št. 52, z dne 12. junija 1924 in iz objave na razglasni deski v vestibulu zavoda.

Koncem tega tedna izide prvič po prevratu šolsko izvestje, ki vsebuje poleg drugih podatkov organizacijo zavoda in sprejemne pogoje ter učne načrte posameznih oddelkov. Interesantom je izvestje na razpolago pri ravnateljstvu zavoda proti povrnitvi tiskovnih stroškov v znesku 12.50 Din, s poštnino vred.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani nas naproša za objavo sledečega svojega ukrepa: Počenši z mesecem julijem t. l. urad plačilnih nalogov, ki znašajo na mesec 30 Din. in manj, ne bo več razpošiljal vsak mesec, temveč za tri mesece skupaj tako, da bodo obsegali prihodnji plačilni nalogi mesece julij, avgust in september itd. Gg. delodajalce, ki bi s tem ne bili zadovoljni, se naproša, da to sporoče uradu po dopisnici, sklicujoč se na opr. št. X-9448/24, na kar se jim bo dostavljalo plačilne naloge kakor doslej za vsak mesec posebej.

Železniški promet v letu 1923. Po podatkih prometnega ministrstva je v lanskem letu obratovalo 575.545 vlakov. Od tega števila odpade na ljubljansko direkcijo 75.190 vlakov, ki se razdele sledeče: 6570 brzovlakov, 14.600 potniških, 17.520 mešanih in 36.500 tovornih vlakov.

Po svetu.

Beton z milom.

Inženjerji so odkrili novo in nekaj čudno uporabo mila: namreč njegovo primešavanje k betonu, da se ta naredi nepremočljiv za vodo. Čeprav se zdi to skoro neverjetno, da se dajo doseči s tako lahko ločljivo substanco, kakor je milo, taki rezultati, so se vendar poizkusji izkazali za uspešne. Dokazalo se je, da milo, ki se tako uporablja, ne ostane milo kot tako,

premočljivega vezalnega sredstva se vrši sledeče: milnica se primeša betonu in sicer se porabi na vsak kubični meter 6 do 8 funtov navadnega potašnega mila, ki je znan kot takozvano zeleno milo. S to zmesjo se more tudi že dograjen betonski zid napraviti pozneje nepremočljiv s tem, da se mu da dvakratna prevlaka tega betona z milnico. Najboljše je pri tem, da se izgotovi prvi sloj iz malih kamnov, ki nimajo v premeru polovico cele in te zvezati s cementno maso, ki je pomešana z milnico. Zmes mora znašati 800 funtov cementa in 180 litrov vode za kubični meter. Ta sloj se nanese v debelini 3 in pol cele. Drugi sloj, ki naj bo samo pol cele širok, sestoji iz ometa, ki sestoji iz enega dela cementa, treh delov finega peska in potrebnega kvantuma milnice. Podoba je, da apnenica, ki se nahaja vedno v cementu, v zvezi z alkalijskimi sestavinami v milu, tvori neprodoren kalcijev oksid, ki prodre v luknjice betona.

Orjaške električne naprave na Sardiniji.

Zadnje dni so na Sardiniji v bližini mesta Cagliari ob kraljevi navzočnosti slovesno inavgulirali eno največjih električnih naprav na svetu. Je to bazen na reki Tirsu, sestojec iz jezua, ki je zgrajen v lokih iz armiranega cementa in podprt s 70 m visokimi zidanimi stebri. Jez zbira vodo iz bazena, obsegajočega nad 12.000 km², in tvori jezero, ki more sprejeti 460 milijonov kubičnih metrov vode. Na ta način se je uravnal tek reke Tirsu, ki je ob zimskih nalivih poplavljal velik del ozemlja, okuženega po malariji; obenem pa se je za dobo vročine in suše zagotovila preskrba z vodo. — V notranjosti jezua je zgrajena mogočna električna centrala, obsegajoča štiri skupine turbin, ki razvijajo skupno 30.000 konjskih sil, prevedenih v 50 milijonov kilovatskih ur letno. — Drugi jez, visok 22 metrov, zbira vodo, ki priteka iz pravkar opisanega bazena. Ta drugi slap more proizvajati približno ampak se kemično združi z ostalimi sestavinami, ki so v cementu in tako postane za vodo neprodorno vezano sredstvo. Za izdelovanje rezervoarjev, vodovodov, kotlin itd. je brezdvomno ta iznajdba velike važnosti, predvsem tudi, ker je proces enostaven, cenen in učinkovit. Izdelovanje tega ne-

22 milijonov kilovatskih ur letno, a bazen more sprejeti 2 milijona kubičnih metrov vode. Odtod se izpelja kanalsko omrežje preko 40.000 ha zemljišč. Že pred letom dni so bili na severnem delu otoka gradili drug orjaški hidroelektrični bazen, ki ima namen zbirati vodo reke Cighinas in ki ga zvežejo z napravami ob Tirsu. Tekom leta 1924 bo poskrbljeno za namakanje 50.000 ha zemljišč in za proizvodnjo letnih 160 milijonov kilovatskih ur. Stroški za orjaško delo, ki ga izvajajo tri delniške družbe, znašajo 250 milijonov lir.

Zastrupljenje betona.

Pred kratkim so ugotovili v neki sladkorni tovarni zelo čuden slučaj zastrupljenja betona. Izhodišče tozadevnih preiskav je tvorilo dejstvo, da ni hotel postati v neki sladkorni tovarni novo narejeni betonski krov trd. Ker so pri preiskavi strokovnjaški in previdno delali in zato pravočasno ugotovili, da se je preprečila nesreča v tem slučaju. Za vzrok se je dognalo, da je prišel sladkor v cement in sicer samo delci, samo 0,06 do 0,08 % z ozirom na betonsko maso ali 0,3 do 0,4 % z ozirom na to, koliko je bilo cementa. To pa je zadostovalo, da so se tla popolnoma zastrupila in da ni bilo več možno, da postanejo trda, ostala je mehka masa. Natančnejša preiskovanja so dognala, da je to tretji del te dokazane odstopne vsebine v sladkorju že zadostoval za to, da je prišlo do tega pojava. Če učinkujejo tako tudi druge primesi organske vrste, ki morejo zaiti v cement, še ni dognano, vendar se ne sme zametavati. Učineka zastrupljenja se lahko spozna s trkanjem. Nezastrupljen cement ima trd, svetel zvok, zastrupljeni zveni temno in votlo. Vestno in strokovnjaško nadzorstvo gradbe mora na vsak način preprečiti nesreče radi takih slučajev.

Uredniški predal.

Junjska številka se je vsled telničnih težkoč zakasnila za en teden, za kar prosimo oprostjenja.

Vse cenjene naročnike, ki so zaostali z naročnino za leto 1924 prosimo, da čimpreje nakažejo naročnino po priloženi položnici.

Stroj cefra in odvija žimo in volno!

Izdelovatelj:

Fran Simon, Vrhnika

Priporočamo
tvrdko

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7, blizu Prešernovega spomenika

tov. zaloga najboljših šivalnih strojev, svetovne znamke „GRITZNER“ in „ADLER“ za rodbinsko in obrtno rabo. — Bogata zaloga vseh potrebščin za šivilje, krojače, čevljarje in sedlarje, galanterijskega, modnega in toaletnega blaga na

VELIKO IN MALO!

Postrežba točna!

Cene ugodne!

Gonilna jermena

specijalnega in vegetabilnega stroja za pogon vseh vrst obratov in strojev, dalje okroglo in zvito jermenje za šivalne stroje, skobelnike in motorna kolesa. Šivalne in vezalne jermence, mast in vosek za jermene nudi za promptno dobava in po nizkih cenah

INDUS d. d., LJUBLJANA

== za industrijo usnja in usnjatih izdelkov ==

Ustanov. l. 1879. Telefon št. 553.

KLJUČAVNIČARSTVO

AVGUST MARTINČIČ

LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 14.

se priporoča za naročila novih valčnih zastorov (rolet) in solčnih plahit ter za popravilo istih. — Stalna zaloga vseh potrebščin za rolete in solčne plahite, raznovrstnih štedilnikov in vseh potrebščin za stavbe. — Izvršuje vsa ključavničarska dela in popravila. — Avtoogeno varenje.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

„SVETLA“ D. D.

LJUBLJANA

Največja izbira vsakovrstnega elektrotehničnega materijala.

GENERALNO ZASTOPSTVO
TOVARN:

Velika in stalna zaloga vseh vrst električnih žič, žarnic, telefonskih aparatov, lestencev i. t. d.

Hackethal, Hannover: žice, kabel. - H Jacobi & Co., Wien: elektr. zvonci in telefon. - Dr. Ing. Schneider & Co, Frankfurt a/M: svetilke. Ringsdorff Werke, Mehlem a/R.: krtačice za motore. - Elektra, Bregenz in drug: likalniki, kuhlalniki, plošče, električne peči.

Zaloga avtomobilskega materijala, kakor plaštev polnogumijaštih obročev i. dr.

Cene vsled dviganja tečaja dinarja znatno znižane!

„LIPA“

ZADRUGA MIZARJEV z o. z.

ŠT. VID
nad Ljubljano

prevzema vsa v mizarsko stroko spadajoča dela v solidno in točno izvršitev.

Zahtevajte ponudbe.

Proračuni brezplačni.

VOZI BREZ BENCINA!

Adoptiraj tvoj AVIO ali STABILNI MOTOR z
Hag - Generatorjem.

JUGO-HAG LJUBLJANA
Bohoričeva ul. 24

KURI Z DOMAČIM

OGIJEM!!!

Jugometalija

r. z. z. o. z.

splošna kovinarska industrija

V LJUBLJANI

Kolodvorska ulica šte. 18

Telefon 729.

Cenj. interesentom naznanjamo, da smo svoj vodovodno inštalacijski oddelek razširili tudi na inštalacijo centralnih kurjav, parnih kühinj in sušilnic. Kakor za vse druge oddelke, razpolagamo tudi za centralno kurjavo s prvovrstnimi monterji ter izkušeno tehničnim vodstvom. — Naročila se izvršujejo točno, solidno in po najnižjih cenah. —

TVRDKA

F. in J. Goričar

„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra c. 29

ima vedno veliko izbiro raznega manufakturnega in modnega blaga

po zelo nizkih cenah.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Račun pošt. ček. urada za Slovenijo št. 11.945
v Zagrebu št. 39.080.

Podružnice: Celje, Djakovo, Novisad, Maribor,
Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad Din. 15,000.000.—, vloge nad Din. 125,000.000.—

Ljubljana

Miklošičeva c. 10

(v lastni palači vis-a-vis hotela „Union“)

Amerikanski oddelek:

DIREKTNE ZVEZE Z AMERIŠKIMI BANKAMI.

Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk
DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

ALOJZIJ PAVSCHIN

LJUBLJANA, Wolfova ulica.

ZALOGA STEKLA IN
PORCELANA, STEKLA
ZA URE, UMIVALNIKE IN
KUHINJSKE GARNITURE
IN VSE V TO STROKO
SPADAJOČE PREDMETE

Strojno mizarstvo

Trink & Bernik

Linhartova ulica 1

Stavbno
podjetje**Ivan Ogrin**

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8.

••

Prevzema vsa zidarska in
druga stavbna dela.Izvršuje razne načrte in pro-
račune.

Izdaja strokovna mnenja.

Primerno nizke cene.
Delo solidno. Delo solidno.

Telefon št. 426

SVEČARNA

J. KOPAČ & Co.

Ljubljana, Celovška cesta št. 90.

Proizvaja in izdeluje voščene sveče za
oltarje, voščene zvitke, sveče za božič-
na drevesca, nagrobne lučice „Fortuna“
ter raznovrstne sveče za hišno rabo,
„Stearin“ - sveče (stearinske sveče),
„Adria“ - sveče (kompozicijske sveče),
„Gloria“ - sveče.

Prodaja tudi: vse vrste kadila, parafina,
stearina in carnauba-voska.Kupuje: čebelni vosek in suhe satine
po najvišjih dnevnih cenah.

Kleparstvo

Korn T.

Ljubljana, Poljanska c. 8.

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamnigoric

Pisma:

ŽEBLJARSKA ZADRUGA,
Kropa (Slovenija)

Žebli za normalne in ozkotirne železnice.
Žebli za ladje, črni ali pocinkani. — Žebli
za zgradbe, les itd. — Žebli za čevlje. —
Spojke za odre in prage. — Spojke za ladje
in splave. — Železne brane. — Kljuge za
podobe, zid, cevi, žlebove itd. — Vijaki z
maticami. — Podložne pločice. — Matice.
Zakovice za tenderje, kotle, mostove, sode,
pločevino, kolesa itd. — Vijačni čepi. — Verige.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki
po vzorcih in risbah najceneje. — Ilustrovani
ceniki na razpolago.

Brzjavke:

ZADRUGA KROPA
Telef. int: PODNART 2

REMEC - CO.

Ljubljana - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasled.

Tovarna na

DUPLICI

pri Kamniku

STOLARSTVO

UPOGNJENO POHIŠTVO.

Prešani furniri za stole in mizarstvo
PARKETI REZANI LESInterurb. telefon: p'sarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.**PAPIR**PISMENI, URADNI
RISALNI, OVOJNI**KNJIGE**POSLOVNE, ŠOLSKE
NOTEZE, ŠOLSKE ZVEZKEUMETNIŠKE RAZGLEDNICE

in drugo

kupte najbolje v papirni trgovini
IVAN GAJŠEK, Ljubljana

Sv. Petra c. št. 2.

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN
GALANTERIJA**MIROSLAV BIVIC**

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu
ter p. n. tvrdkam za cenj. naročila
vseh v to stroko spadajočih del.**VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP,
NOTEZOV IN BLOKOV.**

Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

Stroji za šivanje iz najboljših tovarna
izgotovljeno moško obleko
zalogo klobukov
in drugo manufakturno blago

Cene zmerne!

Cene zmerne!

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ

Kranj št. 24

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

STROJNO MIZARSTVO

Peter Bizjakv Spodnji Šiški, Gosposv. cesta 136
prevzema vsa v mizarstvo stroko spada-
joča dela, zlasti stavbeno mizarstvo.

Cene primerne.

Delo solidno.

Postrežba točna.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstopne
računov, eskomptira menice itd.**Staro lito železo**

kupujejo v vsaki množini

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.**Vzajemna zavarovalnica**

v Ljubljani

je edini slovenski zavarovalni
zavod, ki zavaruje proti po-
žarnim škodam poslopja, pre-
mičnine in poljske pridelke.
Sprejema življenska zavaro-
vanja v vseh kombinacijah.**OBRTNIKI!**

Najvarnejše vlagate vaš denar v pupilarnem zavodu

Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38

v hiši Zadružne zveze

Hranilnica kmečkih občin obrestuje hranilne vloge po najvišji meri in sprejema vložne
knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. Hranilnica
kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo kr. sodišča
denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot za-
stopnika pokrajinske uprave v Ljubljani. — Posojila daje na zemljišča, občinam in korp-
racijam na amortizacijo.